

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Lontai Mária ügyvéd (1136 Budapest, Raoul Wallenberg u. 7. III/1.) által képviselt felperesnek a alperes ellen kártérítés iránti perében a Fővárosi Bíróság 2009. szeptember 7-én kelt 16.G.40.726/2005/41. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

részítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét 4.630.000 (négymillió-hatszázharmincezer) forint részkövetelés tekintetében helybenhagyja, egyebekben az ítéletet hatályon kívül helyezi és ebben a körben az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 255.800 (kettőszázötvenötezer-nyolcszáz) forint fellebbezési részilletéket.

Az el nem bíralt rész tekintetében a felperes másodfokú perköltségét 156.000 (egyszázötvenhatezer) forint + áfa összegben, a felperes által le nem rótt fellebbezési eljárási részilleték összegét 383.700 (háromszáznyolcvanháromezer-hétszáz) forint összegben állapítja meg.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Alperes 2002. október 3-tól 2004. január 19-ig a felperesi jogelőd egyedüli ügyvezetője volt.

A felperesi jogelőd (a továbbiakban felperes), a perben nem álló és a 2001. november 8-án együttműködési szerződést kötöttek.

Megállapodtak, közösen részvényeket vásárolnak akként, hogy azokat az részvényes veszi meg az ehhez szükséges pénzügyi forrást felperes biztosítja forgóeszköz hitelből, amelynek terheit a felek közösen viselik. A részvényvásárláshoz felvett kölcsön összegével - a részvények vételárával - a felek 2002. november 30-ig elszámolnak egymással.

A megállapodás tartalmazza azt is, az (.....) a megvásárlásra kerülő részvényekre felperes javára vételi jogot és annak biztosítására „az elidegenítési és terhelési jog feljegyzését engedi”, melyet a cégbíróságon bejegyeztet, a megvásárolt értékpapírokat őrzésre átadja felperesnek, továbbá a részvények megvásárlásával egyidejűleg a részvények sorszámát és névértékét közli felperessel. A megvásárolt, a felperes őrzetében lévő részvények 50 %-a legkésőbb 2002. november 30-ig a vételár és a banki kamatok elszámolása után átadásra kerül a felperesnek, aki ezzel egyidejűleg hozzájárulását adja az (.....) tulajdonában maradó részvényekre nézve az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez.

(A részvények névre szóló nyomdai előállítású részvények voltak.)

2003. március 17-i keltezéssel az mint eladó, a mint vevő, valamint a felperes mint jogosult adásvételi szerződést írtak alá, amelynek értelmében az a tulajdonában lévő 3.450.000 forint névértékű „A” és 7.188.000 forint névértékű „B” „típusú” részvénycsomagot névértéken eladja a-nek, amihez felperes hozzájárul.

Rögzítették azt is, a (vevő) tudomásul veszi, hogy az általa megvásárolt részvényekre felperes javára elidegenítési és terhelési tilalom áll fenn.

A szerződés 8. pontjában továbbá a (vevő) úgy nyilatkozott, a felperes és az között 2001. november 8-án létrejött együttműködési szerződésben foglalt valamennyi kötelezettséget „elfogadja és elismeri”.

(Az okirat az adásvétel tárgyát képező részvények sorszám szerinti megjelölését nem tartalmazza.)

Felperes egy 2003. október 6-án kelt adásvételi szerződéssel „17 db törzs (A) és 41 db elsőbbségi (B)” részvényből álló, összesen 4.630.000 forint névértékű részvénycsomagot vásárolt a-tól névértéken.

A szerződésben az adásvétel tárgyát képező részvények sorszámát, névértékét is rögzítették. A részvények vevő részére történő átadásának időpontját 2003. október 6. napján, a fizetés módját készpénzfizetésben határozták meg.

Az okirat tartalmazza azt is, a részvények átadásának, valamint őrzésének helye a felperes székhelye.

Eladó úgy nyilatkozott, az ügylet tárgyát képező részvények per-, igény- és tehermentesek, harmadik személynek nem áll fenn olyan joga, amely a vevő tulajdonszerzését, jogainak gyakorlását korlátozná vagy kizárná.

A 2003. október 6-án B0298876 sorszám alatt 4.630.000 forint összegű készpénzt fizetési számlát állított ki felperes, mint vevő részére 2003. október 6-i fizetési határidővel, szolgáltatásként a „..... részvények értékesítése” megjelölésével.

Felperes a számla ellenértékét kifizette, erről a nyugtát állított ki.

A 2003. október 31-én B0298878 sorszám alatt további 4.480.000 forint összegről B0298879 sorszám alatt 2003. november 3-án 2.950.000 forint összegről készpénzfizetési számlát állított ki felperes, mint vevő részére. Szolgáltatásként az utóbbi számlák is „Polimer részvények értékesítése szerződés szerint” megjelölést tüntettek fel.

Felperes a számlákban szereplő összeget kifizette, a fizetésekről a minden esetben nyugtát állított ki.

Felperes a részvénykönyvébe 9.130.000 forint névértékű törzsrészvényből („A típusú”) valamint 3.768.000 forint névértékű osztalékelsőbbeségi részvényből („B típusú”) álló - összesen 12.898.000 forint névértékű - részvénycsomag tulajdonosaként bejegyzésre került, ezen részvények tulajdonosaként a 2004. május 26-án valamint 2005. május 31-én megtartott közgyűlésein részt vett, részvényesi jogait gyakorolta.

Felperes 2005. február 2-án kelt levelében közölte alperessel, tudomására jutott, hogy a 2003. őszén a-tól 12.060.000 forintért megvásárolt részvények nem kerültek felperes birtokába. 10.180.000 forint névértékű részvényt sikerült összegyűjtenie, a fennmaradó 1.880.000 forint névértékű részvények holléte továbbra is ismeretlen. Az eladó nyilatkozata szerint az előkerült részvényekre nézve írásos adásvételi szerződés nem készült, az átadáskor forgatmányozásukra nem került sor, forgatmányt a részvények egyáltalán nem tartalmaznak. Azok átruházására ezért csak az előlapon szereplő eredeti tulajdonosok lettek volna jogosultak. Mindezek következtében felperes nem szerezhette tulajdonjogot a részvénycsomagon. Az ebből eredő 12.060.000 forint kár megtérítésére alperessel szemben igényt tart, mert alperes nem a tőle, mint ügyvezetőtől elvárható gondossággal járt el, amikor sem az eladó tulajdonosi minőségét, sem a

forgatmányozás megtörténtét nem ellenőrizte, így az 1997. évi CXIV. törvény (Gt.) 29. §-a és a Ptk. kártérítési szabályai alapján kártérítési felelősséggel tartozik.

2005. november 16-án felperes és a képviselői megbeszélést tartottak a közöttük 2003. őszén létrejött részvény-adásvétel tárgyában.

Az erről készült jegyzőkönyv 1. pontjában rögzítették, 2003. őszén felperes névértéken összesen 12.060.000 forint vételárért vásárolt részvényeket a-tól, az ügyletkötés során felperest ügyvezetőként alperes képviselte. A vételárat felperes három részletben fizette ki akként, hogy 2003. október 6-án 4.630.000 forint, 2003. október 31-én 4.480.000 forint, 2003. november 3-án pedig 2.950.000 forint került kifizetésre.

A 2. pont a megvásárolt részvényekből felperes részére 2004. év végén átadott, összesen 9.277.000 forint névértékű, „A típusú” részvények tételes felsorolását tartalmazza, a sorszám és a tulajdonos (első tulajdonos) megjelölésével.

A 3. pont szerint a 2. pontban nem szereplő, összesen 2.783.000 forint névértékű részvények holléte ismeretlen.

A 4. pont a ügyvezetőjének, a nyilatkozataként azt rögzíti, az ügyletet teljes egészében felperes korábbi ügyvezetője, az alperes intézte, a az alperes kérésére közvetítőként, névleg vett részt a részvények megvásárlásában. Az ügyletkötés időpontjában a részvények a-nél letétbe voltak helyezve, azokat személyesen nem tekintette meg. A vásárláshoz kapcsolódó tárgyalásokat alperes folytatta és a szerződéseket is alperes készítette elő.

Felperes 2005. május 5-én előterjesztett, utóbb pontosított keresetében alperest kártérítés címén 10.658.000 forint és 2003. november 3-tól a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az 1997. évi CXIV. törvény (Gt.) 29. § (1) bekezdésére, 180. § (3) bekezdésére, a Ptk. 318. § (1), 339. § (1), 344. § (1), 337. § (1) bekezdésére, továbbá a Ptk. 117. § (1) bekezdésére, 338/B § (1), (3), (4) bekezdésére, 338/C § (1) bekezdésére, 344. § (1), 474. § (2) és 479. § (2) bekezdésére alapítva.

Előadta, több alkalommal is vásárolt részvényeket az alperes ügyvezetői megbízatásának időtartama alatt, az ügyletkötések során képviselői alperes járt el, mint kizárólagos képviselőre jogosult ügyvezető.

Így a 2001. november 8-án megkötött együttműködési megállapodásban foglaltak szerint a által megvásárolt 9.260.000 forint névértékű részvénycsomag 50 %-a 2003. március 17-én került a birtokába és tulajdonába, azt követően, hogy a részvények kifizetésére már 2003. előtt sor került. E részvénycsomagra nézve az adásvételi szerződést a képviselői alperes 2003. október 6-án írta alá.

2003. november 10-én alperes a felperes képviselői két részvény adásvételi szerződést kötött 534.000 forint illetve 304.000 forint névértékű részvénycsomagra, majd 2003. december 4-én kelt adásvételi szerződéssel 700.000 forint névértékű részvényt vásárolt. Ezen ügyletek - összesen négy ügylet - során az adásvételi szerződések, a részvények forgatmányozása teljes mértékben megfelelt a jogszabályi rendelkezéseknek, így az ezen ügyletek tárgyát képező

részvények felperes tulajdonába kerültek. Ezek a szabályos ügyletek egyúttal azt is bizonyítják, alperes maradéktalanul tisztában volt azzal, milyen feltételek szükségesek a részvények tulajdonjogának a felperes által történő megszerzéséhez.

2003. őszén felperes további jelentős mennyiségű részvény megvásárlásáról döntött, amely ügylet jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő lebonyolítása ügyvezetőként ugyancsak az alperes feladatát képezte.

2003. októberében alperes a felperes képviseletében eljárva 12.060.000 forint össznévértékű részvénycsomagot vásárolt a-tól. Írásbeli adásvételi szerződés azonban nem készült, a részvényvásárlás és a vételár három részletben történt kifizetésének tényét pedig a keresetlevélhez mellékelte számlák és nyugták bizonyítják.

Az alperes ügyvezetői megbízatásának megszűnését követően az általa kötött ügyletek utólagos felülvizsgálata során került csak megállapításra, hogy a megvásárolt részvények nem kerültek a birtokába. Erről haladéktalanul értesítette az érintetteket, így az alperes mellett az eladót és a részvénytársaság vezérigazgatóját. Ennek eredményeként végül is 9.277.000 forint névértékű részvény előkerült, ezek sorszám szerinti megjelölését a felperes és a képviselőinek 2005. november 16-i megbeszéléséről készült jegyzőkönyv tartalmazza.

A fennmaradó, összesen 2.783.000 forint névértékű részvények holléte ismeretlen. Az előkerült, felperes birtokában lévő, tulajdonosként azonban a kibocsátáskori első tulajdonost megjelölő részvényeken sem teljes, sem üres forgatmány nem szerepel, az eladó tulajdonjogát, tulajdonosi minőségét igazoló forgatmányok megszakítatlan láncolata a részvényekről hiányzik. Az alperes által kötött ezen részvény átruházási ügylet ily módon nem felel meg a Gt. 180. § (3) bekezdésében, a Ptk. 338/B § (1), (3) és (4) bekezdésében, 338/C § (1) bekezdés b) pontjában foglaltaknak és miután az eladó nem volt a részvények tulajdonosa valamint a forgatmányozás is elmaradt, a Ptk. 94. § (2) bekezdésében és 117. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel az ezen ügylet tárgyát képező részvények tulajdonjogát felperes nem szerezte, nem szerezte meg. Az „előkerült” részvények közül időközben 1.402.000 forint névértékű részvény „jogállását” sikerült rendezni, a fennmaradó 7.875.000 forint névértékű részvénycsomag esetén a hiányzó forgatmánynak az 1/2000 Polgári jogegységi határozatban foglaltak szerinti bírósági ítélettel történő pótlására sem kerülhet sor, ennek következtében ezeken a részvényeken felperes nem szerezhet tulajdonjogot.

A további 2.783.000 forint névértékű, ismeretlen helyen lévő, a felperes birtokába adni elmulasztott részvény esetében a felperes tulajdonszerzésének feltételei szintén nem állnak fenn.

Annak következtében tehát, hogy a 2003. októberében történt ezen részvényátruházás során a felperes képviseletében eljáró alperes a nyomdai úton előállított névre szóló részvények átruházására irányuló jogszabályi rendelkezéseket megsértve járt el, felperest 10.658.000 forint kár érte, mert az ügylet tárgyát képező, összesen 12.060.000 forint névértékű részvényből 10.658.000 forint névértékű részvény nem került a tulajdonába, annak ellenére, hogy a névértékkel azonos vételárat kifizette. Az okozott kárért alperest a Gt. 29. §

(1) bekezdése alapján a Ptk. 318. § (1) bekezdésében és 339. § (1) bekezdésében foglaltak szerint kártérítési felelősség terheli. Alperes kártérítési felelőssége a Ptk. 344. § (1) bekezdése alapján az eladóval egyetemleges, ugyanakkor a Ptk. 337. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel alperes egyetemleges kötelezettként is helytállni tartozik a kár egészéért.

Alperes kártérítési felelőssége attól függetlenül fennáll, hogy felperes tulajdonjoga a per tárgyát képező részvényekre nézve a részvénykönyvbe bejegyzésre került vagy sem. Forgatmány hiányában ugyanis a vevő részvénykönyvi bejegyzésére jogszerűen a Gt. 198. § (4) bekezdés a) pontjában foglaltakra figyelemmel nem kerülhetett sor. Egyebekben pedig a részvénykönyvi bejegyzés önmagában a tulajdonjog átszállását eredményező forgatmányt nem pótolja, nem eredményezi a részvények tulajdonjogának és a továbbértékesítés lehetőségét is magában foglaló rendelkezési jognak a részvények feletti megszerzését a felperes által.

Felperes keresete alátámasztására okiratokat csatolt, továbbá tanúk meghallgatását indítványozta. Vállalta azt is, hogy a perbeli ügylettel érintett 12.060.000 forint névértékű részvénycsomagból „előkerült” 9.277.000 forint össznévértékű részvényeket szükség esetén az elsőfokú bíróság rendelkezésére bocsátja.

Az elsőfokú bíróság a 2006. június 29-i tárgyaláson 7. sorszámú végzésével elrendelte „a felperesi kereset szerint vitatott részvények elnöki letétbe helyezését” Felperes 2006. augusztus 1-jén elnöki letétbe helyezett 129 db 9.277.000 forint össznévértékű „A” típusú részvényt.

Alperes a kereset elutasítását kérte. Perköltségre nem tartott igényt.

Vitatta kártérítési felelőssége jogszabályi feltételeinek fennálltát.

Állította, a perbeli részvények felperes birtokában vannak, azokra nézve felperes részvényesként bejegyzésre került a részvénykönyvbe, részvényesi jogait pedig a közgyűlésein gyakorolta. Mindezekből pedig az következik, hogy felperes kereseti előadásával szemben a részvények tulajdonjogát megszerezte, ennél fogva kizárt, hogy a perbeli ügyletből fakadóan felperest kár érte volna.

Hivatkozott arra is, a forgatmány nem érvényességi kelléke a részvényátruházásnak, a forgatmány a Ptk. 295. §-a alapján a bíróság ítéletével pótolható, egyebekben pedig felperesnek van kizárólag hozzáférési lehetősége azokhoz az adatokhoz, információkhoz, amelyek a forgatmány ítélettel történő pótlásához szükségesek. Felperest ezen okból sem érhetne az általa állított kár.

Hangsúlyozta azt is, felperes a közgyűlési jelenléti íveken is feltüntetett, összesen 12.898.000 forint névértékű részvénnel rendelkezett, ebből pedig egyértelműen az következik, hogy a 2008. október 6-án történt 4.630.000 forint névértékű részvény-átruházási ügylet megegyezik azzal az ügylettel, amelyről maga felperes is úgy nyilatkozott, megfelelt a jogszabályi rendelkezéseknek. Erre figyelemmel pedig ezen összeg erejéig a felperesi kárigény mindenképpen megalapozatlan. A hiányzó

részvények, melyek tulajdonosaként felperes a részvénykönyvbe bejegyzésre került, a részvénykönyv alapján bármikor újra nyomtathatók, ami a felperesi kártérítési igényt ebben a körben ugyancsak megalapozatlanná teszi.

Állította azt is, a felperes előadásai esetenként ellentétesek a rendelkezésre álló adatokkal, illetve a felperes saját nyilatkozataival is.

Így a felperes által csatolt 2008. október 6-i keltű részvény adásvételi szerződésben felsorolt, illetve a felperes által elnöki letétbe helyezett „A” típusú részvények közül egyiknek a sorszáma sem egyezik.

Továbbá a felperes saját előadása szerint a perbeli ügylet tárgyát képező 12.060.000 forint névértékű részvények mellett a és vásárolt 1.538.000 forint névértékű s a-tól korábban vásárolt 4.630.000 forint névértékű részvényekkel együtt összesen 18.228.000 forint névértékű részvényt szerzett. Ezzel szemben 2003. évi mérlegében felperes csak 12.732.000 forint névértékű részvénycsomagot tüntetett fel.

Hangsúlyozta azt is, semmiféle bizonyíték nem áll rendelkezésre arra nézve, hogy a letétbe helyezett részvények az állítása szerint az alperes által kötött perbeli ügylet folytán kerültek felperes birtokába és nem felperes által máskor megkötött valamely ügylet folytán.

Az elsőfokú bíróság bizonyítást folytatott. Személyesen meghallgatta a felperes vezérigazgatóját, továbbá tanúkat hallgatott meg.

..... felperesi vezérigazgató előadása szerint felperes befektetési céllal vásárolt részvényeket, az ügyletek lebonyolítása ügyvezetőként alperes feladatát képezte.

A perbeli részvényekről a felperes ügyvezetői megbízatásának megszűnését követő leltározás során állapították meg, hogy nem kerülhetnek felperes tulajdonába, mert a részvényeken tulajdonosként feltüntetett személyek nagy része az ismert lakcímén már nem érhető el, illetve időközben elhunyt.

..... a vezérigazgatója egyebek mellett előadta, felperes javára a részvénykönyvbe 2003. október 20-i, október 31-i és december 4-i részvénytörzsbejegyzés került bejegyzésre. A bejegyzés alapjául a és a felperes nyilatkozata illetve az általuk küldött levél szolgált, a teljes dokumentációt nem kapták meg. A tanú tudomása szerint eredetileg tulajdonát képező részvényekről volt szó. A részvénykönyvi bejegyzéskor a társaság magukat a részvényeket nem vizsgálta. A részvénykönyv adatai alapján megállapítható, hogy az alapítástól kezdődően mely részvényeknek ki volt a tulajdonosa, a részvény esetleges megsemmisülése, elveszése esetén ezért a részvényes kérheti a társaságtól a részvény előállítását. Felperest a részvényesnek tekinti, mert szerepel a részvénykönyvben.

....., a ügyvezetője úgy nyilatkozott, nem emlékszik, hogy 2003. október 6-án a felperes által csatolt, összesen 4.630.000 forint névértékű részvényre vonatkozó

szerződésen kívül kötöttek-e felperessel másik adásvételi szerződést, továbbá arra sem, hogy a felperes által csatolt számlák, nyugták e szerződéshez kapcsolódóan kerültek-e kiállításra. A tanú nem tudott válaszolni arra sem, hogy 2003. március 17-én felperes az és a kötöttek-e részvény adásvételi szerződést.

..... a elnök-vezérigazgatója előadta, felperes javára több ügylet is létrejött „polimeres részvények vonatkozásában”, arra azonban nem emlékszik, hogy pontosan mennyi és arra sem, hogy 2003. október 6-án történt-e a felperes részéről további részvényvásárlás.

Az elsőfokú bíróság 2009. szeptember 17-én kelt 16.G.40.726/2005/41. számú ítéletével a keresetet elutasította.

Az ítélet indokolásában az 1/2000 Polgári jogi jogegységi határozatban foglaltakra utalva rámutatott, részvény tulajdonjogának átruházása esetén különbséget kell tenni a jogcímet teremtő ügylet (legtöbbször szerződés) érvényes létrejötte és a tulajdon átszállást eredményező forgatmány, mint átruházó (rendelkező) ügylet között. A forgatmány elmaradása nem érinti az átruházás jogcíméül szolgáló ügylet, mint kötelmi jogi kötelezettségvállalás létrejöttét és érvényességét. Így abban az esetben, ha a részvény átruházásának jogcímében való megállapodás forgatmány hiányában is érvényes, a jogosult perben is követelheti a szerződés teljesítését, a részvény kiadását, továbbá az eladónak a forgatmány részére történő rávezetésére kötelezését, illetve azt, hogy a Ptk. 295. §-a alapján a bíróság ítéletével pótolja a hiányzó forgatmányt.

A rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan felperes a részvénykönyvébe az általa megvásárolt összesen 9.130.000 forint névértékű „A típusú” valamint összesen 3.768.000 forint névértékű „B típusú” részvény vonatkozásában részvényesként bejegyzésre került, a társaság közgyűlésein részvényesként részt vehetett, részvényesi jogait gyakorolhatta. A részvény adásvételi szerződés tehát, mint a tulajdonjog átruházására vonatkozó kötelezettségvállalás, mint jogcímet teremtő kötelező ügylet nem vitásan létrejött felperes és az között, a forgatmány részvényre történő rávezetését pedig felperes az eladótól és az őt megelőző eladóktól kérheti. Mindezekre tekintettel felperest nem érte kár, mert az általa megfizetett vételár ellenében megszerezte a megvásárolni kívánt részvények tulajdonjogát. Kár hiányában pedig a kártérítési felelősség megállapításának feltételi nem álltak fenn. Ezért a kereset elutasításának volt helye.

Az ítélettel szemben a felperes fellebbezett jogi képviselő útján. Elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását, másodsorban az ítélet megváltoztatását és a keresete szerinti ítélet meghozatalát kérte.

A perben tett korábbi nyilatkozatait fenntartva, az 1/2000 Polgári jogegységi határozatra is utalva hangsúlyozta, nyomdai úton előállított névre szóló részvény átruházására csakis forgatmány útján van jogszabályi lehetőség, a részvényeken

való tulajdonszerzés a forgatmányhoz kapcsolódik. A jelen esetben a perbeli részvények feletti tulajdonjog általa történő megszerzését kizárta a forgatmány hiánya mellett az a körülmény is, hogy az eladó nem volt a részvényesek tulajdonosa, így módon pedig a részvény-átruházásra jogcímet teremtő ügylethez sem fűződhetett joghatás, mégpedig az alperes súlyos gondatlansága következtében. Hangsúlyozta azt is, azáltal, hogy a perbeli részvények tulajdonjogát nem szerezhette meg, az ellenértékként kifizetett vételárral azonos összegű kár érte, amiért a Gt. 29. § (1) bekezdése alapján az alperes kártérítési felelőssége fennáll. Az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges tényállást nem tárta fel a kellő mértékben, az arra alapított jogi következtetése pedig téves.

Alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Állította, a per tárgyát a és a felperes között a részvényeire létrejött három darab részvény adásvételi szerződés képezte. Ugyanakkor az eljárás során felperes nem bizonyította, hogy a bíróságon letétbe helyezett részvények azonosak a-tól vásárolt, a per tárgyát képező részvényekkel. Egyebekben pedig az adásvételi szerződések nem vitásan létrejöttek, felperes részvényesként a részvénykönyvbe bejegyzésre került, a közgyűlésen gyakorolhatta és gyakorolta is részvényesi jogait, továbbá nem volt elzárva felperes attól, hogy pert indítson az eladóval szemben a forgatmány részvényre történő rávezetésére kötelezése illetve a forgatmány bírói ítélettel történő pótlása iránt.

Egyebekben utalt arra is, felperes kártérítési igénye legfeljebb 6.028.000 forint összeg erejéig lehetne megalapozott, tekintettel arra, hogy az ezt meghaladó névértékű részvénycsomagra nézve a rendelkezésre álló adatokból kétséget kizáróan megállapíthatóan felperes megszerezte a tulajdonjogot.

A fellebbezés az alábbiak szerint részben megalapozott.

Az értékpapírok átruházásának általános szabályait a Ptk. állapítja meg.

A Ptk. 338/B.§ (3) bekezdése szerint a nyomdai úton előállított névre szóló értékpapír teljes, vagy üres forgatmánnyal ruházható át. (E rendelkezést 2002. január 1-jét megelőzően a Ptk. 338/B.§ (2) bekezdése rögzítette.)

A 2006. június 30-ig hatályban volt, azonban a jelen eljárásban még irányadó, a gazdasági társaságokról szól 1997. évi CXIV. törvény (rég. Gt.) 180.§ (3) bekezdésének első mondata kimondta, a nyomdai úton előállított, névre szóló részvény átruházása a részvény hátoldalára, vagy a részvényhez csatolt lapra (toldatra) írt teljes, vagy üres forgatmány útján történik.

A Ptk. 338/C.§ (1) bekezdésének b) pontja értelmében továbbá nyomdai úton előállított névre szóló értékpapír esetén az értékpapírból eredő jogok gyakorlására

jogosultnak kell tekinteni az értékpapír azon birtokosát, akit az értékpapír eredeti szövege jogosultként megjelöl, vagy akit a forgatmányok megszakítatlan láncolata jogosultként igazol, akkor is, ha az utolsó forgatmány üres. Ha valamely üres forgatmányra újabb forgatmány következik, az utóbbi aláíróját úgy kell tekinteni, mint aki az értékpapírt üres forgatmány útján szerezte meg.

Kétségtelen, a Legfelsőbb Bíróság 1/2000. számú Polgári Jogegységi határozatában kimondta, a nyomdai úton előállított névre szóló részvény csak forgatmány útján ruházható át, valamint hogy a forgatmány elmaradása nem érinti az átruházás jogcíméül szolgáló ügyletnek, mint a részvény forgatására való kötelmi jogi kötelezettségvállalásnak a létrejöttét és érvényességét, amely forgatmány hiányában is érvényes, és akár perben is kikényszeríthető kötelmet keletkeztet, a hiányzó forgatmányt pedig a bíróság ítélete is pótolhatja.

A jogegységi határozat azonban a kötelmi jogi kötelezettségvállalás, átruházó szerződés érvényességéből indult ki, vagyis abból, az átruházó a részvény igazolt tulajdonosa.

A Gt. a gazdasági társaság vezető tisztségviselőjének kártérítési felelősségéről is rendelkezett.

A 29.§ (1) bekezdésének utolsó fordulata kimondta, a vezető tisztségviselők ügyvezetési kötelezettségeik vétkes megszegésével a gazdasági társaságnak okozott károkért a polgári jog szabályai szerint felelnek a társasággal szemben.

A polgári jogi kártérítési felelősség általános feltételeiről a Ptk. 339.§ (1) bekezdése rendelkezik, kimondva, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A kártérítési felelősség megállapításának feltétele tehát a kár bekövetkezése, a jogellenes, felróható magatartás és a kettő közötti okozati összefüggés. Ezek bármelyikének hiánya kizárta teszi a kártérítési felelősség megállapítását.

A vezető tisztségviselővel szembeni kártérítési igényérvényesítés esetén pedig e feltételek bizonyítása a felperesre hárul. A vezető tisztségviselő pedig akkor mentesülhet a kártérítési felelősség alól, ha bizonyítja, az e tisztséget betöltő személyektől elvárható fokozott gondossággal, körültekintéssel járt el, a társaság károsodása nem róható terhére.

Felperes keresetében alperest 10.658.000 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni lényegében azt állítva, alperes közreműködésével 2003. őszén három tételben - október 6-án 4.630.000 forint, október 31-én 4.480.000 forint és végül november 3-án 2.950.000 forint vételár kifizetése ellenében - összesen 12.060.000 forint névértékű részvényt vásárolt szóbeli megállapodással, az ügyvezetői tisztségéből fakadó kötelezettségeit vétkesen megsértve. Alperes e magatartása

következtében a részvények nem kerültek a felperes tulajdonába, 2.783.000 forint névértékű részvény holléte ismeretlen, míg az előkerült, utóbb letétbe helyezett 9.277.000 forint névértékű részvények az eladó tulajdonjogát igazoló forgatmány hiányában forgalomképtelenek, így értéket nem képviselnek. Alperes jogellenes, felróható magatartásával összefüggésben ezért az ellenszolgáltatás nélkül maradt vételárral azonos összegű kár érte.

Felperes továbbá azt is állította, a 2003. október 6-án kelt, 4.630.000 forint összegű, írásba foglalt, szabályos részvényadásvételi szerződés a korábban 2001. november 8-án létrejött együttműködési megállapodáshoz kapcsolódott, a 4.630.000 forint vételár 2003. október 6-i kifizetésének alapjául ugyanakkor egy másik, a alperes által szóban megkötött, szabálytalan részvényadásvételi szerződés szolgált.

A rendelkezésre álló adatokból azonban nem volt megállapítható, hogy a 2003. október 6-án 4.630.000 forint névértékű részvény adásvétele tárgyában írásban megkötött, a felperesi előadás szerint is minden tekintetben szabályos részvényadásvételi szerződés az együttműködési megállapodáshoz kapcsolódóan, az együttműködési megállapodás keretében felperes által már megszerzett részvények adásvétele tárgyában jött volna létre, vagyis hogy nem a 2003. őszi ügyletek részét képezte. A 4.630.000 forint vételár ellenében tehát felperes 2003. október 6-án a szerződésben megjelölt részvények igazolt tulajdonosává vált, ezen összeg erejéig ezért kártérítési követelése megalapozatlan, ebben a körben érdemben helytálló az elsőfokú bíróság keresetet elutasító határozata.

A fennmaradó részvénycsomagra nézve azonban tévesnek és megalapozatlannak kell tekinteni az elsőfokú bíróság ítéletét.

A rendelkezésre álló adatokból ugyanis nem volt megállapítható, hogy a letétbe helyezett részvények - amelyekre nézve felperes a „forgathatatlanságot”, forgalomképtelenséget, értéktelenséget állítja - azok a részvények-e amelyekre nézve felperes a részvényadásvételi szerződéseket megkötötte. Nem képezte az első fokú eljárás tárgyát annak vizsgálata, hogy a részvények milyen körülmények között kerültek elő, mikor, kitől, milyen módon jutottak felperes birtokába. Mindezekre tekintettel ebben a körben szükséges az első fokú eljárás megismétlése.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét 4.630.000 forint részkövetelés tekintetében a Pp. 213.§ (2) bekezdése alkalmazásával részítélettel a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta, egyebekben az ítéletet a Pp. 252.§ (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és ebben a körben az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította.

A Fővárosi Ítéltábla az elbírált rész tekintetében a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési részilleték megfizetéséről a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Az el nem bírált rész tekintetében a felperes másodfokú perköltségét és a le nem rótt fellebbezési eljárási részilleték összegét a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 252.§ (4) bekezdése alapján csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell majd határoznia.

Alperesnek perköltsége nem merült fel, így arról rendelkezni nem kellett.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a kifejtettek szerint mindenek előtt vizsgálnia kell a perbeli részvényátruházási ügyletek tárgyát képező és a letétbe helyezett részvények azonosságát. Csakis ezt követően lesz az elsőfokú bíróság abban a helyzetben, hogy az ügyben megalapozott határozatot hozzon.

Budapest, 2010. május 7.

Dr. Rózsa Éva s.k.
a tanács elnöke

Dr. Felker László s.k.
előadó bíró

. Rutkai Éva s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiss Sándorné
tisztviselő